

Stadsdeelplan Centrum 2008-2011

Inhoudsopgave

1.	Voorwoord stadsdeelwethouder Bert van Alphen	pag. 2
2.	Inleiding	pag. 3
3.	De bouwstenen van het stadsdeelplan	pag. 5
4.	Stadsdeelplan - algemeen	pag. 9
5.	Stadsdeelplan - per wijk	
	Oude Centrum / Binnenstad / Kortenbos	pag. 11
	Archipel / Willemspark / Zeeheldenkwartier	pag. 14
	Schilderswijk	pag. 18
	Transvaal	pag. 22
	Stationsbuurt / Rivierenbuurt	pag. 26
6.	In samenspraak met bewoners	pag. 30
Bijlage 1	Werkwijze burgemeester	pag. 31
Bijlage 2	Uitvoeringsprogramma Centrum 2008	pag. 32
Bijlage 3	Niet in het stadsdeelplan opgenomen suggesties	pag. 35

1. Voorwoord stadsdeelwethouder Bert van Alphen

Dit stadsdeelplan voor Centrum is om meerdere redenen bijzonder. Ten eerste omdat het het eerste plan is dat ik als stadsdeelwethouder mag uitbrengen. Maar vooral omdat het op een bijzondere manier tot stand is gekomen.

Vroeger maakte de gemeente gewoon zelf een plan, dat vaak zo dik was als het telefoonboek van een middelgrote stad. Daar mochten de bewoners dan wat van vinden. Meestal leidde de inspraak tot het verschuiven van wat punten en komma's en dat was het dan wel.

Dit college van burgemeester en wethouders pakt het anders aan. Het is niet toevallig dat het programma van ons college 'MeeDoen' heet: we willen samen met de inwoners werken aan de toekomst van onze stad. Dat zie je dus ook terug in dit stadsdeelplan. We hebben erover gepraat met iedereen die hier aan wilde bijdragen. En daar hebben verrassend veel mensen gebruik van gemaakt!

De ideeën in dit plan zijn ontstaan tijdens werkbezoeken die ik heb gebracht, tijdens een buurtschouw of op één van de stadsdeelavonden. Medewerkers uit het stadhuis kwamen zonder agenda en met een leeg notitieblok. Dat was even wennen. Zij hadden de opdracht om alleen te luisteren en niet meteen te beoordelen. En zo zijn op al die avonden allerlei ideeën genoemd én genoteerd.

Op de laatste bijeenkomst hebben we verteld wat ons is opgevallen. Welke rode draden we hebben ontdekt en hoe we daar in het stadsdeelplan Centrum mee om willen gaan.

Ook tijdens die slotronde zijn er aanvullend nog heel wat waardevolle opmerkingen gemaakt. De belangrijkste daarvan komen uitvoerig in het stadsdeelplan aan de orde; de andere punten zijn na te lezen in de bijlage. Al was het maar om te voorkomen dat ik bij mijn eerste stadsdeelplan óók weer zo'n dik telefoonboek aan u zou voorleggen!

Pas na de laatste bijeenkomsten zijn mijn medewerkers aan het schrijven gegaan, en het resultaat ligt nu voor u. Het kan niet anders, of het moet herkenbaar zijn voor iedereen die de avonden heeft bezocht – zij zijn feitelijk de medeopstellers van dit stuk.

En daarmee merk ik dat ik een beetje op mijn eerste woorden moet terugkomen: het is eigenlijk niet *mijn* stadsdeelplan, en ook niet het stadsdeelplan van de gemeente – het is een stadsdeelplan geworden, dat is gemaakt door alle mensen en organisaties die zich met ons Centrum verbonden voelen.

Het plan is nu klaar en doorgestuurd naar de gemeenteraad, maar het echte werk moet nog beginnen. Ik ga er van uit dat we bij de uitwerking van alle ideeën en de uitvoering van alle plannen op dezelfde manier samen blijven optrekken. U mag op mij rekenen, ik reken op u!

Bert van Alphen
Stadsdeelwethouder Centrum

2. Inleiding

De Stad Delen: deconcentratie en het stadsdeelplan

Het College van B&W van Den Haag heeft op 6 december 2006 de nota De Stad Delen vastgesteld en heeft daarmee gekozen voor het verdergaand deconcentreren van taken naar de stadsdelen. Het bestuur blijft centraal verantwoordelijk, maar een deel van de uitvoering vindt plaats in de stadsdelen. De stadsdeeldirecteur geeft hier leiding aan. Het bestuur wil op die manier de uitvoering nog dichter bij de stadsdelen brengen. Elke vier jaar wordt een stadsdeelplan gemaakt, samen met de bewoners van de wijken. Daarin staan de ambities voor de komende tijd.

Een stadsdeelplan voor vier jaar

Het stadsdeelplan beschrijft de voornemens voor de komende vier jaar, van 2008 tot en met 2011. Met andere woorden: waar heeft Centrum behoefte aan en hoe gaat de gemeente dit met de bewoners tot stand brengen? De strategie Centrum is opgesteld aan de hand van vier thema's: Veiligheid, Leefbaarheid, Zorg en Welzijn en Burgerschap. Hoofdstuk 3 gaat op deze thema's in.

Dit nieuwe stadsdeelplan bevat meer activiteiten dan voorgaande jaren. De gemeenteraad heeft namelijk voorjaar 2007 besloten de taken van de stadsdelen uit te breiden. Verder leert de praktijk dat het goed doorvoeren van maatregelen en veranderingen veel tijd kost. Daarom is de gemeente overstapt van aanvankelijk één- en later tweejarige op nu vierjarige stadsdeelplannen.

Hoofdstuk 5 bevat een algemene analyse van het stadsdeel en de afzonderlijke wijken met daaraan gekoppeld de voorgenomen maatregelen. Een schematisch overzicht hiervan staat bij elke wijkbeschrijving. Voor alle duidelijkheid: er gebeurt nog meer in Centrum dan de activiteiten die u hier in dit stadsdeelplan gaat lezen. In de jaarwerkplannen van de gemeentelijke diensten, de politie, woningcorporaties en welzijnsinstellingen zijn deze te vinden.

Flexibel budget voor de stadsdelen

De gemeenteraad heeft voor elk stadsdeel een flexibel budget vastgesteld om snel te kunnen inspelen op nieuwe ontwikkelingen. De hoogte is afhankelijk van wat er allemaal speelt en nodig is in het betrokken stadsdeel. Voor Centrum gaat het in 2008 om een bedrag van €350.000,-.

Rol bewoners, organisaties en bedrijven

Over het stadsdeelplan én het uitvoeringsprogramma is overleg gevoerd met burgers, bedrijven en organisaties in Centrum. In Centrum is begonnen met drie wijkwandelingen.

Vervolgens zijn in vijf wijken/buurtten elk twee bijeenkomsten gehouden: een eerste om te inventariseren welke onderwerpen naar de mening van de aanwezigen een plaats in het stadsdeelplan verdienen; de tweede om terug te melden wat de gemeente daarvan geleerd heeft, om te vertellen wat er wel en niet in het stadsdeelplan een plaats zal krijgen, en waarom wel/niet, en vooral ook, om na te gaan of de betrokkenen zich herkennen in hetgeen een plaats gaat krijgen in het stadsdeelplan. Dat bleek in overwegende mate het geval. De stadsdeelwethouder is bij alle wandelingen en bijeenkomsten aanwezig geweest.

De wijkwandelingen werden gehouden in Oude Centrum/Kortenbos, Archipel, en Rivieren/Stationsbuurt. In dezelfde wijken werden ook twee avonden belegd, waarbij Archipel werd gecombineerd met Willemspark en Zeeheldenbuurt. Daarnaast zijn twee avonden belegd in Transvaal en de Schilderswijk.

Gemeenteraad en college

Naast dit stadsdeelplan verschijnt elk jaar een uitvoeringsprogramma met daarin een overzicht van de stadsdeelbudgetten en een beschrijving van de bijbehorende activiteiten. Na vaststelling van de programmabegroting door de raad wordt dit uitvoeringsprogramma meer gedetailleerd uitgewerkt en omgezet in een activiteitenoverzicht.

Het college van b & w is verantwoordelijk voor het jaarlijks uitvoeringsprogramma en bijbehorend activiteitenoverzicht. De raad ontvangt het programma ter kennisneming om zo van jaar op jaar de ontwikkelingen in Centrum te kunnen volgen. Als daar aanleiding toe is, kan de raad het stadsdeelplan gedurende de looptijd bijstellen.

Stadsdeelwethouder, vakwethouder en burgemeester

Elk stadsdeel heeft een eigen stadsdeelwethouder, voor Centrum is dat Bert van Alphen. Deze wethouder is verantwoordelijk voor het stadsdeelplan, voor de samenspraak met de bewoners daarover en voor burgerparticipatie bij de activiteiten die worden uitgevoerd. Hij is het 'gezicht' van het college in Centrum: het aanspreekpunt bij uitstek voor burgers met een probleem of een idee.

De vakwethouders en de burgemeester zijn volledig verantwoordelijk voor het beleid dat zij in portefeuille hebben, en ook voor de uitvoering daarvan.

3. De bouwstenen van het stadsdeelplan

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de vier thema's die centraal staan in de gemeentelijke visie op het stadsdeel en die met elkaar de leidraad vormen voor het vierjarig programma: Veiligheid, Leefbaarheid, Zorg & Welzijn en Burgerschap. Speciale aandacht heeft de gemeente voor de Haagse jeugd, waarvoor een integraal Actieprogramma Jeugd is vastgesteld. Activiteiten uit dit programma komen terug in de verschillende thema's van dit stadsdeelplan.

Veiligheid

De gemeente heeft de afgelopen jaren met succes de criminaliteit en overlast weten aan te pakken. Den Haag is merkbaar en meetbaar veiliger geworden en de overlast nam af. Toch voelt nog lang niet iedere Hagenaar zich overal veilig in zijn stad. Dit punt blijft daarom hoog op de agenda staan. Het plan *Een veilig Den Haag* (2) bouwt voort op het succesvolle beleid van het vorige college. Den Haag neemt de landelijke doelstelling over om in 2010 de overlast en criminaliteit met nog eens 20 tot 25% te hebben verminderd.

De Haagse aanpak is een combinatie van het bestrijden én voorkomen van criminaliteit. De gemeente en de politie zorgen voor strenge handhaving van de regels en treden op tegen overlastgevers. Maar ook burgers dragen veel bij aan de veiligheid door bijvoorbeeld goed op eigen en andermans spullen te letten, door alert te zijn op overlast en elkaar hierop aan te spreken en door onderlinge contacten in een buurt te verstevigen.

Veel Hagenaars gaan nog een stap verder. Denk aan initiatieven als de Buurt Interventie Teams, buurtvaders en nachtpreventie. Deze teams zijn een belangrijke steun voor politie en gemeente. Hoe meer burgers betrokken raken, hoe steviger de basis voor een veilige wijk. Burgers worden daarom uitgenodigd mee te denken over nieuwe initiatieven.

De gemeente investeert in veiligheid door:

- voortzetting van de succesvolle aanpak van overlast en criminaliteit in de openbare ruimte, onder meer met het aanwijzen van hotspots en toepassing van cameratoezicht;
- preventie, handhaving en een stevige aanpak van vooral de groep overlastgevers die veel overtredingen en misdrijven plegen;
- bestrijding van drugsoverlast;
- maatregelen om de veiligheid in het openbaar vervoer en binnen openbare gebouwen verder te verbeteren;
- burgers actief betrekken bij en uitnodigen mee te denken over de veiligheid in hun wijk.

De Burgermeester is verantwoordelijk voor het beleidsterrein Veiligheid.¹

Leefbaarheid

Hoe Hagenaars hun woonomgeving waarderen, hangt af van een scala aan factoren. Is er genoeg groen en wordt het goed onderhouden? Zijn er voldoende veilige speelplekken voor de kinderen en voorzieningen voor jongeren? Is het parkeren behoorlijk geregeld? Valt het mee met zwerfvuil en hondenpoep? Al dit soort zaken spelen een rol bij de waardering van een wijk en de beeldvorming over de wijk.

Veel Hagenaars steken zelf letterlijk de handen uit de mouwen voor hun buurt. De gemeente belooft al jaren deze initiatieven met de uitreiking van de Gulden Klinker. Het zou mooi zijn als op den duur in bijna elke straat zo'n gouden steen te vinden is. Den Haag kent ook een aantal fondsen om initiatieven en ideeën van burgers financieel te steunen zoals Een miljoen voor Buurtgroen, Steentje Bijdragen en een subsidieregeling voor straatfeesten.

¹ Voor een toelichting op de werkwijze van de burgemeester zie bijlage 1

De gemeente werkt aan de uitvoering van het plan *Den Haag schoon*. Samen met de bewoners wordt de strijd aangebonden met zwerfvuil en hondenpoep. Volgens het nieuwe hondenbeleid zijn eigenaren verplicht de poep van hun huisdier op te ruimen. Bij overtreding kan een boete worden uitgeschreven. Ook zwerfvuil wordt stevig aangepakt. Wie zijn vuilniszakken op de ‘verkeerde’ dag aan de straat zet, riskeert eveneens een boete.

De Leefbaarheids- en veiligheidsmonitor meet eens per vier jaar de waardering van Hagenaars voor hun woonomgeving. De uitkomsten verschillen nogal per wijk en buurt. Waar Hagenaars redelijk tevreden zijn, is het zaak de kwaliteit te handhaven en verder te verbeteren. Waar de leefbaarheid echter duidelijk onder de maat scoort, zal de gemeente extra investeren. Alle bewoners van de stad hebben immers recht op een prettige woonomgeving (schoon, heel en veilig).

De wethouder van Burgerschap, Deconcentratie, Leefbaarheid en Media is verantwoordelijk voor het beleidsterrein Leefbaarheid.

De wethouder voor Onderwijs, Jeugd en Sport is verantwoordelijk voor ontwikkeling en onderhoud van speelplekken.

Zorg en Welzijn

Iedere Hagenaar moet zoveel mogelijk een zelfstandig bestaan kunnen leiden en volwaardig kunnen participeren binnen de samenleving. Het gaat daarbij om elementaire zaken als inkomen, werk, wonen, welzijn & gezondheid. Sommige groepen hebben extra steun nodig, zoals jongeren die dreigen zonder diploma de school te verlaten, hulpbehoevende ouderen of Hagenaars met een lichamelijke of psychische beperking.

De gemeente richt zich bij zorg & welzijn onder meer op:

- de zelfredzaamheid versterken van burgers die nu aan de kant staan of die dreigen de aansluiting met de samenleving te verliezen;
- stroomlijnen van de ondersteunende netwerken voor de begeleiding van jongeren met problemen;
- in samenwerking met de welzijnsorganisaties komen tot een andere en effectievere inzet van het jongerenwerk;
- de gezondheid en het welzijn van burgers beschermen en verbeteren door voorlichting te geven over opvoeding, gezondheid en infectieziekten/vaccinaties en door onderzoek te doen naar de oorzaken en verbreiding van ziekten (epidemiologie).

Tevens werkt de gemeente aan de uitwerking van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) die op 1 januari 2007 werd ingevoerd ter vervanging van de Welzijnswet en de Wet voorzieningen gehandicapten. De WMO is de basis voor het gemeentelijk beleid op het terrein van welzijn en gezondheid. Dit houdt in:

- sociale samenhang en leefbaarheid bevorderen in wijken en buurten;
- op preventie gerichte ondersteuning bieden aan kinderen en jongeren die achterstanden dreigen op te lopen of die niet veilig en beschermd kunnen opgroeien en daarbij ook hun ouders bijstaan bij de opvoeding;
- informatie, advies en begeleiding geven op het terrein van zorg en welzijn;
- mantelzorgers en vrijwilligers steunen;
- Hagenaars met een lichamelijke beperking of een chronisch psychisch probleem in staat stellen deel te nemen aan de samenleving en zelfstandig te functioneren onder meer door voorzieningen te verstrekken, zoals een aanpassing van de woning;
- dak- en thuislozen maatschappelijke opvang bieden en advies- en steunpunten huiselijk geweld instellen;
- openbare geestelijke gezondheidszorg en ambulante verslavingszorg realiseren.

Vanuit het Haagse Jeugdbeleid worden binnen vier jaar Centra voor Jeugd en Gezin opgericht in elk stadsdeel.

De wethouder Welzijn, Volksgezondheid en Emancipatie is verantwoordelijk voor de beleidsterreinen Welzijn en Volksgezondheid. De wethouder Onderwijs, Jeugd en Sport is verantwoordelijk voor het jeugdbeleid.

Burgerschap

Het begrip burgerschap betekent: betrokken zijn bij de buurt en je als het ware mede-eigenaar voelen van die buurt. Burgers zijn zuinig op hun woonomgeving en vinden het belangrijk dat we in harmonie met elkaar leven. Ieder kan daar het zijne of hare aan bijdragen. Een flink aantal Hagenaars investeert bijzonder veel tijd in de gemeenschap, bijvoorbeeld door lid te zijn van een wijkberaad of door als vrijwilliger te werken met kinderen of ouderen. De gemeente wil graag zoveel mogelijk met bewoners samenwerken. Immers, maatregelen die op draagvlak kunnen rekenen binnen de Haagse bevolking hebben de meeste kans van slagen.

Om die reden gaat de gemeente fors investeren in burgerschap. Daarbij wordt onderscheid gemaakt in:

- toerusten: zorgen dat Hagenaars volwaardig mee kunnen doen binnen de samenleving via onderwijs, werk, sociale vaardigheden en inburgering. Hierbij is maatwerk gewenst, vooral voor jongeren.
- delen: gelijke kansen, rechten en plichten voor alle Hagenaars. Belemmeringen hiervoor moeten worden weggenomen bijvoorbeeld door achterstanden in kennis, inkomen en/of gezondheid in te lopen. De beschikbare woningen dienen eerlijk te worden verdeeld, dat geldt ook voor stageplaatsen en banen. Discriminatie op het werk, in het onderwijs of waar dan ook, moet krachtig worden bestreden.
- verbinden: contact en samenwerking tussen burgers stimuleren en faciliteren door hiervoor ontmoetingsplekken te creëren. Het doel is elkaar leren kennen, samen actief zijn en elkaar helpen.
- handhaven: duidelijk(er) maken wat wel en wat niet kan in Den Haag. Dat betekent: scherpe grenzen trekken en die accuraat, zichtbaar en consequent handhaven. Asociaal en hufterig gedrag krachtig afwijzen en aanpakken. Ruim baan geven aan Hagenaars die het positieve willen en geen begrip voor hen die zich misdragen. Zo'n stevig beleid is mede nodig als steun en bescherming voor alle goedwillende burgers die hun sociale verantwoordelijkheid nemen.

Voor het beleidsterrein Burgerschap is de wethouder van Burgerschap, Deconcentratie, Leefbaarheid en Media verantwoordelijk.

Het stadsdeelplan staat niet op zichzelf, maar heeft een relatie met verschillende beleidsvelden. Deze zijn hieronder beschreven.

de Krachtwijken

De regering heeft in de persoon van minister Vogelaar aangekondigd te willen investeren in veertig wijken in het land, die naar het oordeel van het Rijk (ministerie van VROM) een stevige impuls nodig hebben. Vier van die veertig wijken liggen in Den Haag, en daarvan drie in stadsdeel Centrum: Transvaal, Schilderswijk en Rivieren/Stationsbuurt.

De bedoeling is dat op basis van een analyse per wijk/buurt een actieplan ("actieplan") wordt gemaakt, waarin wordt beschreven welke acties nodig zijn om van de betrokken wijk een "krachtwijk" te maken. In dat plan wordt ook beschreven wie daar de benodigde partijen voor zijn. Naast de gemeente zijn dat de corporaties, welzijns- en zorg-instellingen, scholen, en zo meer. Maar de allerbelangrijkste partners zijn natuurlijk de bewoners en ondernemers in de wijken zelf, al dan niet in georganiseerd verband. Er wordt dan ook veel aandacht besteed aan de betrokkenheid van formele en informele netwerken in de wijken.

De vier plannen moeten terecht komen in een “charter”, een overeenkomst tussen Rijk en gemeente die eind september gesloten wordt. Daarin wordt ook bekeken of er extra geld geïnvesteerd moet worden, en waar dat vandaan moet komen. Maar er zal zeker ook sprake zijn van acties die geen extra geld hoeven te kosten, maar wel zullen leiden tot betere samenwerking tussen burgers en instanties, ook onderling.

De inventarisatie van actiepunten in de krachtwijken heeft heel veel opgeleverd wat we ook hebben gezien en gehoord op de stadsdeelavonden. Niet zo vreemd, want we spreken met goeddeels dezelfde mensen over dezelfde wijken. Voor de gemeente een aandachtspunt dat we geen zaken dubbel gaan doen, of dat we burgers lastig vallen met dezelfde vraag vanuit twee verschillende aanpakken – stadsdeel/krachtwijk. De uitvoeringsorganisatie Krachtwijken, die na de ondertekening van het Charter invulling zal krijgen, zal dan ook op de stadsdeelorganisatie ingespeeld moeten zijn.

4. Het stadsdeelplan - Algemeen

Algemeen

Op de stadsdeelavonden kwamen een paar thema's telkens weer terug. Naast specifieke punten, die van wijk tot wijk kunnen verschillen, zijn er ook punten die meerdere malen werden genoemd. Deze worden hier in algemene zin beschreven; verderop worden ze nader uitgewerkt per wijk.

Pleinen

Pleinen worden beleefd als de huiskamers van de stad. Op de pleinen ontmoeten bevolkingsgroepen en generaties elkaar, op de pleinen word je uitgenodigd tot verblijven, recreëren en ontmoeten. Pleinen hebben meerdere functies. Maar niet altijd zijn die pleinen daarvoor geschikt – door de inrichting niet, of door het gebruik. Soms lopen groepen elkaar voor de voeten, soms worden de gevraagde functies niet aangeboden, en de aangeboden functies niet gevraagd.

We willen daarom in het gehele stadsdeel meer aandacht hebben voor de pleinen, en waar mogelijk daar ook extra geld voor uittrekken. We doen dat uiteraard in samenspraak met de bewoners/gebruikers van de pleinen.

Burgerbetrokkenheid

Ieder mens wil graag ergens bijhoren, “kennen en gekend worden”. Dat hoeft niet altijd via instellingen en organisaties, mensen kunnen dat vaak heel goed zelf regelen, en dat willen ze dan ook. Er is behoefte aan de gelegenheid tot ontmoeten, zoals buurtkamers. Daarbij is het niet de bedoeling dat deze in plaats komen van bestaande voorzieningen, maar er een aanvulling op zijn.

Het fonds Burgerschap wordt ingezet om eigen initiatieven van bewoners te ondersteunen; hetzelfde geldt voor de jaarlijkse budgetten voor straatfeesten.

Ketenaanpak welzijn en zorg – de hulpvrager centraal

Wie met een hulpvraag bij een instantie aanklopt, heeft meestal niet één enkel probleem maar een opeenstapeling van samenhangende problemen. Zo kan een alleenstaande moeder schulden hebben, maar ook moeite met de opvoeding van haar kinderen of een gebrekkige opleiding met weinig kans op werk. Zo'n complexe situatie vereist de inzet van meerdere instanties. Voor een hulpvrager is het moeilijk om de juiste instanties te vinden en bovendien heel vervelend om telkens opnieuw een intake te moeten doorlopen. Alleen al om die reden haken cliënten af.

Dat moet anders. Iemand die naar een instelling stapt met een bepaald probleem (en dat is vaak al een hele grote stap) moet geholpen worden bij het oplossen van andere problemen. De cliënt dient begeleid te worden naar andere instanties om zo het geheel aan problemen de baas te kunnen worden. Alleen een samenhangende aanpak opent voor de cliënt de weg naar een blijvend meer zelfstandig en stabiel leven. De organisatie van de zorg moet zich daarop instellen. Dat vraagt om nieuwe vormen van samenwerking en om een persoonsgerichte benadering (zorg op maat). Bovendien moet steeds duidelijk zijn welke hulpverleners zich allemaal met een cliënt of een gezin bemoeien en welke acties zij ondernemen.

Het college legt prioriteit bij de Haagse jeugd door in te zetten op preventie van problemen in het gezin bij de opvoeding en door intensieve begeleiding van jongeren die dreigen de aansluiting met de samenleving te verliezen. Zo krijgen alle stadsdelen Centra voor Jeugd en Gezin. Ook komt er extra aandacht voor probleemgezinnen waar het door meerdere oorzaken niet goed gaat met ouders en kinderen.

Het welzijnswerk maakt veel gebruik van gesubsidieerde arbeid. Als in 2009 de ID-banen verdwijnen, zal het aanbod aan welzijnswerk onder druk komen te staan. De gevolgen hiervan worden in 2007 in kaart gebracht.

Veiligheid, Leefbaarheid en Handhaving

Uiteraard zou iedereen zich in de openbare ruimte correct moeten gedragen. Dat wil zeggen: rekening houden met elkaar, de regels respecteren en geen overlast veroorzaken. Bewoners verlangen dat van elkaar en vragen de gemeente om toezicht en handhaving van de regels. Dat is niet nieuw. Maar bepaalde regelingen of voorzieningen kunnen ongewenst gedrag ook onbedoeld in de hand werken. Bewoners hebben tijdens de bijeenkomsten over het stadsdeelplan drie voorbeelden genoemd:

- De regeling belanghebbenden parkeren en de openingstijden in het winkelgebied staan op gespannen voet met elkaar. Tijdstippen sluiten niet goed op elkaar aan. Mede naar aanleiding van deze signalen doet de Dienst Stadsbeheer een evaluatie begonnen naar het parkeerbeleid in het gehele stadsdeel.
- Bewoners vinden de straatverlichting op bepaalde plekken in het Centrum onvoldoende, wat een gevoel van onveiligheid oproept. Dat kan te maken hebben met de techniek (meten en instellen van de verlichting), maar ook met bijzondere situaties. Zo zijn er straatlampen die boven of half in de bomen hangen, zodat ze in de zomer verloren gaan in de bladeren.
- De grootste ergernis is vervuiling. Bewoners verwachten het meeste heil van twee maal per week huisvuil inzamelen. Dat is een erg dure maatregel waarvoor het geld ontbreekt. Maar misschien kan ook de organisatie van het ophalen van huisvuil en het vegen van straten beter. In grote delen van het Centrum zijn de winkels open op zon- en feestdagen, wat zorgt voor de nodige afval. Maar de reiniging is op die dagen vrij. Wellicht moet op deze dagen extra worden geveegd en schoongemaakt, of moeten vormen van afvalberging worden ontwikkeld. De mogelijkheden daartoe worden onderzocht.

Bewoners hebben ook onderwerpen genoemd waar de gemeente al via het reguliere stedelijk beleid aan werkt zoals tegengaan van diefstal uit auto's en de aanpak van onveilige plekken (*hotspots*). In de jaarlijkse werkplannen die op basis van dit stadsdeelplan 2008-2011 worden gemaakt, zullen de maatregelen worden opgenomen die voortvloeien uit het stedelijk veiligheidsplan *Een veilig Den Haag - 2*.

Het college onderzoekt de mogelijkheden en de financiële consequenties van het inzetten van de handhavingsteams buiten kantoortijden.

Communicatie

Volgens de bewoners moet de communicatie over de wijk op drie niveaus verbeteren:

- Burgers melden telefonisch bij de gemeente een probleem of ongewenste situatie in hun wijk, maar ze krijgen daarna vaak niet meer te horen wat er met die melding gebeurt. Dat zou wel moeten. Het kwaliteitshandvest, waarin duidelijke normen staan voor het verloop van contacten met burgers, zal actief worden gehanteerd.
- Actieve bewoners ontvangen jaarlijks talloze uitnodigingen voor vergaderingen en informatie-avonden. Bij de gemeente weten diensten vaak niet van elkaar wat ze doen in de wijk, laat staan dat ze hun activiteiten en bijeenkomsten voldoende op elkaar afstemmen. Zo kan een bewonersorganisatie in één week uitnodigingen krijgen voor het VCP, het stadsdeelplan, de WMO en de Krachtwijken-aanpak. En dan zijn er nog de avonden van andere instellingen zoals de corporaties. Stadsdeel Centrum wil een halfjaarlijkse wijkagenda opstellen om duidelijk te krijgen welke bijeenkomsten op welke momenten gepland staan, zodat ze beter gespreid kunnen worden of wellicht gecombineerd.
- Bewoners missen positieve berichtgeving over hun buurt en wijk. Ze wonen er vaak met veel plezier en willen dat gevoel ook uitdragen. Maar in de media krijgen alleen de problemen de volle aandacht. Zo ontstaat een negatief beeld dat Hagenaars van buiten de wijk, maar ook sommige wijkbewoners zelf gaan overnemen. Het ombuigen van deze negatieve beeldvorming vraagt om een gezamenlijke en vasthoudende inspanning van bewoners, ondernemers en gemeente.

5. Stadsdeelplan per wijk

Oude Centrum/Binnenstad/Kortenbos

Het historisch hart van Den Haag ligt er gaandeweg steeds mooier bij, maar heeft nog steeds veel aandacht. Een voorbeeld zijn de vele binnenterreinen die moeilijk te beheren vallen. Ook het verblijfsklimaat in de openbare ruimte kan beter. De uitwerking van het Verkeers Circulatie Plan zal nieuwe kansen bieden en leiden tot minder verkeersdruk. De openbare ruimte wordt zeer intensief gebruikt, vooral de binnenstad waar zich inmiddels een 24-uurs economie heeft ontwikkeld. Parkeren blijft een heikel punt. De gemeente is bezig met een evaluatie van het parkeerregime in het Centrum. Verder levert de prostitutie in de Doubletstraat overlast op.

In het kernwinkelgebied is de uitvoering van het Binnenstadsplan 2000-2010 in volle gang. Het is een gezamenlijk plan van de gemeente, Kamer van Koophandel, grootwinkelbedrijf en ondernemers. De Haagse binnenstad moet tot de beste binnensteden van Nederland gaan behoren. Aan de basis daarvan ligt een aangenaam verblijfsklimaat (*schoon, heel en veilig*) voor bezoekers en bewoners. Kortenbos is een prettige woonwijk, maar wel met weinig groen, buiten het buurtpark. Aandacht blijft nodig voor activiteiten voor jongeren.

Op de stadsdeelavonden hebben bewoners, ondernemers en andere aanwezigen de volgende onderwerpen aan de orde gesteld (geordend per thema).

Pleinen

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vinden, binden en begeleiden van gebruiksmogelijkheden	Meer aandacht voor beheer en toezicht	Overleg met belanghebbenden
	Hopje in het van Doeverenplantsoen	Mogelijk, mits vrijwilligers te vinden zijn
	Vaker sportkar inzetten	Er is een onderzoek gaande naar (structuur en werkwijze) van het welzijnswerk.
	Meer groen en behoud groen	Maak gebruik van Fonds "1 miljoen voor groen"
Voorkomen overlast	Iets doen aan hinder van hangjongeren, wel ruimte bieden voor chillplek	Overleg met gebruikers

Burgerschap/Burgerbetrokkenheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vergroten betrokkenheid	Ouders met verschillende culturele achtergronden meer bij de buurt betrekken; wij-zij denken bestrijden	Bewoners doen dit samen met corporaties en welzijnsinstellingen
Verbeteren verstandhoudingen	Creatieve uitingen op blinde muren en gevels, graffiti-vrijplaatsen, gebruiken als groepsactiviteit	Te betrekken bij uitwerking plan wijkcultuur

Welzijn / Ketenaanpak

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verhoging kwaliteit aanbod	Zorg voor meer huismeesters	Bewoners, gemeente en corporaties maken afspraken
Meer activiteiten voor jongeren	Aanbod jongerenwerk in Kortenbos en Oude Centrum versterken	Er is een onderzoek gaande naar (structuur en werkwijze) van het welzijnswerk.

Handhaving / Veiligheid / Leefbaarheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Bestrijd overlast	Hotspotaanpak, aanpak aandachtspleinen en uitgaanskernen. Integrale aanpak van aanhoudende (specifieke) overlast op een locatie door samenwerking tussen gemeentelijke diensten, politie, corporaties en andere partners	Neen, wel worden bewoners benaderd om deel te nemen aan een panel en worden periodiek bevraagd over hun ervaring/beleving.
	Handhaven (handhavingsteam) buiten kantoor tijden	Onderzoek naar mogelijkheden is gaande
	Langer betaald parkeren op zondag	Betrekken bij evaluatie Parkeerbeleid Centrum
Aanpak problematische jeugdgroepen (persoonsgebonden aanpak van jongeren)	In het stadsdeel Centrum is gestart met een pilot aanpak (4) problematische jeugdgroepen. Per (politie)bureau wordt 1 problematische groep binnen het verzorgingsgebied van het bureau aangepakt. Bij een succesvolle aanpak wordt de aanpak uitgerold in de stad.	Neen, wel bewoners rond de (overlast)locatie benaderd en ouders van betrokken jongeren betrokken bij de aanpak.
Stimuleren buurtpreventieprojecten/ nachtpreventie/buurtinterventie	In heel Den Haag worden dergelijke initiatieven van bewoners of buurtvaders gestimuleerd, begeleid en financieel ondersteund. Bewoners (en politie) surveilleren in hun de wijk of buurt en signaleren zaken.	ja
Keurmerk Veilig Ondernemen	Het Keurmerk Veilig Ondernemen is een samenwerkingsverband van gemeente, politie en ondernemers. Het is bedoeld om gezamenlijk de veiligheid in winkelgebieden structureel aan te pakken en op een hoger plan te brengen. Het Keurmerk Veilig Ondernemen maakt onderdeel uit van het plan 'Een veilig Den Haag: een opdracht aan alle Hagenaars'.	Ja, samenwerkings-verband tussen ondernemersvereniging, gemeente, politie
Aanpak veelvoorkomende vormen van diefstal. In de projectaanpak zijn 4 vormen geselecteerd waarop wordt gefocused: Straatroof, Diefstal uit auto's Diefstal uit woning	Nadat de aard en omvang van het probleem is vastgesteld wordt een probleemgerichte en integrale aanpak gerealiseerd aan het bureau.	

Fietsendiefstal		
aanpak overlastgevende panden (illegale kamerverhuur, drugspanden, e.d.)	Overlastgevende panden kunnen door gemeente, corporatie en politie worden opgevoerd op de pandenlijst. Deze lijst wordt regulier met de partners besproken en daarin wordt bepaald hoe de overlast kan worden beëindigd. Dit kan leiden tot beëindiging van het huurcontract, uitplaatsing of bezoekers verboden.	Meldingen van bewoners aan de politie.
Verkeersveiligheid	Aanpak fietsovertredingen	
	Overlast fietsers Grote Marktstraat	Plannen voor herinrichting in voorbereiding, daarin moet duidelijker worden wat rol en plaats fietser is; Jongeren Toezicht Team is actief
Openbare verlichting	Betere verlichting Boekhorststraat	Nader onderzoek
Vervuiling	Aanpak graffiti en wildplak	

Communicatie

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verbeter klantcontacten	Welzijnswerk moet afspraken beter nakomen	Meer vraaggericht werken
	Corporaties moeten attenter zijn, sneller op klachten reageren	Bewonerscommissies activeren

Archipelbuurt/Willemspark/Zeeheldenkwartier

Archipelbuurt en Willemspark zijn twee architectonisch en stedenbouwkundig prachtige wijken met monumentale panden. De herenhuizen worden nu gebruikt als ambassade, kantoor, praktijk aan huis, woonhuis of als woongebouw met appartementen. Niet overal is de kwaliteit van de openbare ruimte in overeenstemming met de allure van de wijk. Daarentegen is die allure beslist versterkt door de nieuwbouw op het Monchyplein naar een ontwerp van de befaamde Spaanse architect Ricardo Bofill.

Het Zeeheldenkwartier heeft zich ontwikkeld tot een populaire wijk met een gemengde bevolking van lage en hoge inkomens, kunstenaars, studenten en hoger opgeleiden, maar ook een mix van autochtoon en allochtoon. Wel zijn er nog plekken in de wijk waar verloedering dreigt (verwaarloosde panden in particulier eigendom). Het bovengemiddeld aantal horecazaken en coffeeshops geeft plaatselijk overlast. Het gemeentelijk beleid richt zich op beperking van het aantal verkooppunten van softdrugs. De winkeliers van het Zeeheldenkwartier hebben aan de eisen van het Keurmerk Veilig Ondernemen voldaan en daarmee de eerste ster van het KVO-certificaat verworven. In het winkelgebied is een winkelstraatmanager actief.

Op de stadsdeelavonden hebben bewoners, ondernemers en andere aanwezigen de volgende onderwerpen aan de orde gesteld (geordend per thema):

Pleinen

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vergroten gebruiksmogelijkheden	Opknappen Bankaplein, Bankastraat brede deel, Nassaplein	Overleg gemeente met belanghebbenden
	Opknappen binnenpleintje Atjehstraat	
	Speelvoorziening Elandplein, evt. Hopje	Mogelijk, mits vrijwilligers te vinden zijn
	Meer groen en behoud groen	Maak gebruik van Fonds "1 miljoen voor groen"
Voorkomen overlast	Voorkomen overlast van jongeren op Prins Hendrikplein	Bewoners overleggen met wijkagent

Burgerschap/Burgerbetrokkenheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vergroten betrokkenheid	Meer samenwerken met groepen van niet-westerse herkomst	Gemeente, welzijn en burgerinitiatieven spelen hierop in ter gelegenheid van projecten
	Ontmoetingsplek voor actieve senioren	Aanhaken bij bestaande initiatieven?
Verbeteren verstandhoudingen	Onveiligheidsgevoel ouderen wegnemen	Actieve benadering van netwerken
	Bevorderen van activiteiten die eenzaamheid tegengaan	

Welzijn / Ketenaanpak

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verhoging kwaliteit aanbod	Zorg voor continuïteit van de professionals in de wijken	Er is een onderzoek gaande naar (structuur en werkwijze) van het welzijnswerk.

Meer activiteiten	Voorkom jongerenoverlast op straat, m.n. Bilderdijkstraat en Bosjes van Repelaer	Hangt samen met vraaggericht aanbod (zie boven)
	Meer jongerenwerk in D3; meer aandacht voor jeugd boven de 10 jaar	
	Meer activiteiten voor ouderen	
	Hulp bij het opzetten van buurt-/pleinverenigingen, straatgroepen	Overleg met WOC
Zorgaanbod	Meer zorgloketten in de wijken	

Handhaving / Veiligheid / Leefbaarheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Bestrijd overlast	Optreden tegen loslopende honden + hondenpoep; meer uitlaatplaatsen	Overleg met bewoners en bezitters, buurtbeheerbedrijf
	Handhaven (handhavingsteam) buiten kantoor tijden	Onderzoek naar mogelijkheden is gaande
	Aanpak overlast horeca	
Aanpak problematische jeugdgroepen (persoonsgebonden aanpak van jongeren)	In het stadsdeel Centrum is gestart met een pilot aanpak (4) problematische jeugdgroepen. Per (politie)bureau wordt 1 problematische groep binnen het verzorgingsgebied van het bureau aangepakt. Bij een succesvolle aanpak wordt de aanpak uitgerold in de stad.	Neen, wel bewoners rond de (overlast)locatie benaderd en ouders van betrokken jongeren betrokken bij de aanpak.
Stimuleren buurtpreventieprojecten/ nachtpreventie/buurtinterventie	In heel Den Haag worden dergelijke initiatieven van bewoners of buurtvaders gestimuleerd, begeleid en financieel ondersteund. Bewoners (en politie) surveilleren in hun de wijk of buurt en signaleren zaken.	ja
Keurmerk Veilig Ondernemen	Het Keurmerk Veilig Ondernemen is een samenwerkingsverband van gemeente, politie en ondernemers. Het is bedoeld om gezamenlijk de veiligheid in winkelgebieden structureel aan te pakken en op een hoger plan te brengen. Het Keurmerk Veilig Ondernemen maakt onderdeel uit van het plan 'Een veilig Den Haag: een opdracht aan alle Hagenaars'.	Ja, samenwerkings-verband tussen ondernemersvereniging, gemeente, politie
Aanpak veelvoorkomende vormen van diefstal. In de projectaanpak zijn 4 vormen geselecteerd waarop wordt gefocused: Straatroof, Diefstal uit auto's Diefstal uit woning Fietsendiefstal	Nadat de aard en omvang van het probleem is vastgesteld wordt een probleemgerichte en integrale aanpak gerealiseerd aan het bureau.	

aanpak overlastgevende panden (illegale kamerverhuur, drugspanden, e.d.)	Overlastgevende panden kunnen door gemeente, corporatie en politie worden opgevoerd op de pandenlijst. Deze lijst wordt regulier met de partners besproken en daarin wordt bepaald hoe de overlast kan worden beëindigd. Dit kan leiden tot beëindiging van het huurcontract, uitplaatsing of bezoekers verboden.	Meldingen van bewoners aan de politie.
Verbeteren vertrouwen in de politie en zichtbaarheid van de politie	Op een aantal stadsdeelavonden (Zeeheldenkwartier en Stationsbuurt/Rivierenbuurt) is het punt van het vertrouwen in de politie en de zichtbaarheid van de politie aan de orde gekomen. Om dit te verbeteren wordt in de wijk Zeeheldenkwartier gestart met een pilot bewonersparticipatie waarbij bewoners actief worden betrokken bij de veiligheid in de wijk en duidelijker zichtbaar wordt wat de politie allemaal doet.	Participeren
Verkeersveiligheid	Verkeerssituatie smalle deel Javastraat	Javastraat (smalle deel) is opgenomen in Meerjarenprogramma Fiets 2007-2011 voor aanleg fietsvoorzieningen. Kruising Javastraat-Zeestraat binnenkort kleinschalige verbeteringen i.h.k.v. fietsonvriendelijke situaties
	Verkeerssituatie Javastraat/Zeestraat	
	Aanpak snelheidsovertredingen	
Openbare verlichting	Weinig licht en te smalle stoepen door hoge bomen	Nader te overleggen – te weinig licht, of te veel blad?
Vervuiling	Vaker fietswrakken weghalen	Is geen geld voor, tenzij andere zaken achterwege kunnen blijven.
	Aanpak dumpen grof vuil	
	Toezien op aanbieden huisvuil	Aanspreken vervuilers

Communicatie

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verbeter klantcontacten	Klachten en meldingen worden adequaat afgehandeld	
Beheersbare buurtagenda	Betere afstemming activiteiten diverse partners	Streven is per wijk tot een activiteitenkalender te komen – een agenda waarin bewoners, corporaties, instellingen en gemeente een planning maken van activiteiten waarbij men elkaar wil ontmoeten, zodat er minder, maar meer inhoudelijk afgestemd overleg ontstaat.
	Samenwerking bewonersorganisaties onderling en met gemeente verbeteren	

Imagoverbetering	Historische panden markeren	Betrokken bewoners, corporaties en instellingen maken per wijk een imago-campagne
	Behoud kwaliteit woonomgeving	

Schilderswijk

De meeste Schilderswijkers wonen doorgaans met plezier in hun wijk. Ze voelen zich er thuis, mede omdat ook familieleden en vrienden in de omgeving wonen. Men vindt er de speciale winkels naar eigen voorkeur. De informele manier van omgaan wordt gewaardeerd en geeft vertrouwen. De Schilderswijker beleeft de wijk dan ook anders dan het beeld dat de buitenwereld van de wijk heeft. Maar uiteraard zien en ervaren de bewoners ook de grote problemen die er nog steeds zijn en vragen daarvoor terecht de aandacht.

De Schilderswijk is tijdens de stadsvernieuwing die al rond 1980 begon bouwkundig nagenoeg compleet vernieuwd. Ook heeft de wijk nieuwe scholen, parken, winkelcentra en andere voorzieningen gekregen. Toch zijn veel oude problemen gebleven. De bevolking is zeer divers van afkomst, maar eenzijdig samengesteld als het om hun sociaal-economische positie gaat. De wijk kent een hoge werkloosheid, gemiddeld lage inkomens en een laag opleidingsniveau. Een grote groep Schilderswijkers ziet weinig perspectief om een beter bestaan op te kunnen bouwen. Veel jongeren verlaten zonder diploma het voortgezet onderwijs.

De bevolkingsdichtheid is ondanks de stadsvernieuwing nog altijd hoog, wat een grote druk legt op de openbare ruimte. De Dienst Stedelijke Ontwikkeling heeft een studie laten uitvoeren naar de inrichting en het functioneren van de openbare ruimte. Tijdens de diverse fasen van de stadsvernieuwing zijn de stedenbouwkundige opvattingen sterk veranderd. Het gevolg is dat de samenhang tussen buurten ontbreekt en dat delen van de wijk slecht op elkaar aansluiten. Daardoor ontstaan anonieme en onoverzichtelijke ruimtes die moeilijk te beheren zijn. De scheiding tussen openbare en privé ruimte is vaak diffuus. In de wijk liggen dan ook veel plekken waar bewoners met een boog omheen lopen. Ze vervuilen snel. De gemeente wil samen met woningcorporatie Haag Wonen verloederde delen van de openbare ruimte zo goed mogelijk repareren en met een intensief beheer op peil houden.

Een grote bron van ergernis is de gang van zaken rond de organisatie van de HaSchiBa in 2007. Het zag ernaar uit dat het evenement helemaal niet zou doorgaan. HaSchiBa heeft de laatste tien jaar sterk bijgedragen aan het zelfbewustzijn van de Schilderswijk. Het zet de wijk landelijk op de kaart als een toonbeeld van de multiculturele samenleving. Zelfs het NOS Journaal besteedt er aandacht aan. HaSchiBa heeft een status vergelijkbaar met het Kwakoe-festival in de Amsterdamse Bijlmer. In de loop van 2007 maakt het festival toch nog een kleinschalige doorstart, met de hoop en verwachting dat het in 2008 weer op volle sterkte kan doorgaan.

Een wens van veel bewoners gaat binnenkort in vervulling: in 2008 zal het voormalig Volksbuurtmuseum weer als theater in gebruik genomen worden.

De Schilderswijk is één van de veertig wijken waar minister Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie deze kabinetsperiode het verschil wil gaan maken. De gemeente en het ministerie van VROM stellen hiervoor een actieplan op. De uitvoering daarvan gebeurt in nauwe samenhang met de uitvoering van het stadsdeelplan.

Op de stadsdeelavonden hebben bewoners, ondernemers en andere aanwezigen de volgende onderwerpen aan de orde gesteld (geordend per thema)

Pleinen

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vergroten gebruiksmogelijkheden	J. van Campenplein en Hannemanplantsoen inrichten zoals het Tenierplantsoen	Overleg met belanghebbenden
Voorkomen overlast	Verminderen geluidsoverlast voetbalkooien	

Burgerschap/burgerbetrokkenheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vergroten betrokkenheid	Hulp bij het opzetten van buurt-/pleinverenigingen, straatgroepen	Staedion speelt hierop in ter gelegenheid van projecten
	Veel behoefte aan buurtkamers, ruimte waar bewoners kunnen samenkomen	Gemeente en corporaties werken samen met actieve bewonersgroepen bij invulling en beheer
	Verbindt het eigen belang met het algemene belang	
Verbeteren verstandhoudingen	Zorg dat jongeren zich welkom voelen	Actieve benadering van netwerken, en via scholen
	Ga met elkaar om vanuit vertrouwen	
Vrijwilligersbeleid	Toon waardering voor vrijwilligers	Er komt een experiment met social airmiles tbv vrijwilligers

Welzijn / Ketenaanpak

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verhoging kwaliteit aanbod	Zorg voor continuïteit van de professionals in de wijken	Er is een onderzoek gaande naar (structuur en werkwijze) van het welzijnswerk.; wellicht levert dat oplossingen op
	Verbeter sturing en regie, samenwerking tussen organisaties, let op werkelijke prestaties	
	Wees transparant bij het toewijzen/aanbesteden van taken	
	Stel kwaliteitseisen aan professionals; zorg voor toerusting vrijwilligers	
Opvoedingondersteuning	Voorkom schooluitval, bewaak leerplicht, bevorder ouderparticipatie	Het bieden van ondersteuning van ouders en kinderen, o.a. via het Centrum voor Juegd en Gezin.
	Bied jongeren perspectief, betrek de ouders daarbij	
	Bied ouders opvoedingsondersteuning	
	Te weinig zorg voor zwakbegaafde kinderen	
Meer activiteiten voor jongeren	Voorkom jongerenoverlast op straat, verruim openingstijden voorzieningen, bied meer gelegenheid tot (begeleide) sportbeoefening, o.m. voetbalkooien	Hangt samen met vraaggericht aanbod (zie boven)
	Duidelijkheid aanpak Haagse Hopjes	
	Sluitende aanpak criminele jongeren	
Meer activiteiten voor vrouwen	Meer ruimte voor activiteiten door vrouwen, o.m. zwemgelegenheid	
Meer aandacht individuele problemen	Wees attent op problemen achter de voordeur (armoede, eenzaamheid)	Schakel meer ketenpartners in (corporaties, scholen, artsen); ook inzet gezinscoaches

Handhaving / Veiligheid / Leefbaarheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Bestrijd overlast	Optreden tegen loslopende honden + hondenpoep; meer uitlaatplaatsen	Overleg met bewoners en bezitters
	Ook toezicht/handhaven op pleinen	Zie Pleinenaanpak
Aanpak problematische jeugdgroepen (persoonsgebonden aanpak van jongeren)	In het stadsdeel Centrum is gestart met een pilot aanpak (4) problematische jeugdgroepen. Per (politie)bureau wordt 1 problematische groep binnen het verzorgingsgebied van het bureau aangepakt. Bij een succesvolle aanpak wordt de aanpak uitgerold in de stad.	Neen, wel bewoners rond de (overlast)locatie benaderd en ouders van betrokken jongeren betrokken bij de aanpak.
Stimuleren buurtpreventieprojecten/ nachtpreventie/buurtinterventie	In heel Den Haag worden dergelijke initiatieven van bewoners of buurtvaders gestimuleerd, begeleid en financieel ondersteund. Bewoners (en politie) surveilleren in hun de wijk of buurt en signaleren zaken.	ja
Keurmerk Veilig Ondernemen	Het Keurmerk Veilig Ondernemen is een samenwerkingsverband van gemeente, politie en ondernemers. Het is bedoeld om gezamenlijk de veiligheid in winkelgebieden structureel aan te pakken en op een hoger plan te brengen. Het Keurmerk Veilig Ondernemen maakt onderdeel uit van het plan 'Een veilig Den Haag: een opdracht aan alle Hagenaars'.	Ja, samenwerkings-verband tussen ondernemersvereniging, gemeente, politie
Aanpak veelvoorkomende vormen van diefstal. In de projectaanpak zijn 4 vormen geselecteerd waarop wordt gefocused: Straatroof, Diefstal uit auto's Diefstal uit woning Fietsendiefstal	Nadat de aard en omvang van het probleem is vastgesteld wordt een probleemgerichte en integrale aanpak gerealiseerd aan het bureau.	
aanpak overlastgevende panden (illegale kamerverhuur, drugspanden, horeca e.d.)	Overlastgevende panden kunnen door gemeente, corporatie en politie worden opgevoerd op de pandenlijst. Deze lijst wordt regulier met de partners besproken en daarin wordt bepaald hoe de overlast kan worden beëindigd. Dit kan leiden tot beëindiging van het huurcontract, uitplaatsing of bezoekers verboden.	Meldingen van bewoners aan de politie.
Verkeersveiligheid	Verkeerssituatie Vaillantlaan, Parallelweg, Hoefkade	Vaillantlaan wordt bekeken

	Meer aandacht verkeersveiligheid door scholen, en bij scholen	i.h.k.v. VCP Centrumgebied. Parallelweg en Hoefkade wordt bekeken in samenhang met Statinsbuurt. Overleg met bewoners, scholen, wijkagent
	Parkeeroverlast garage Wateringsstraat	Overleg betrokkenen
Openbare verlichting	Weinig licht en te smalle stoepen door hoge bomen	Nader te overleggen – te weinig licht, of te veel blad?
	Verlichtingniveau Hoefkade	
Vervuiling	Intensiveer vuilophaal	Is geen geld voor, tenzij andere zaken achterwege kunnen blijven.
	Aanpak dumpen grof vuil	
	Vervuiling broodcontainers	Aanspreken vervuilers

Communicatie

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verbeter klantcontacten	Klachten en meldingen worden adequaat afgehandeld	
	Bevorder gebruik van ICT	
	Maak gebruik van klachten / ideeënbus	Digitaal, anders via bewonersorganisaties
Beheersbare buurtagenda	Betere afstemming activiteiten diverse partners	Streven is per wijk tot een activiteitenkalender te komen – een agenda waarin bewoners, corporaties, instellingen en gemeente een planning maken van activiteiten waarbij men elkaar wil ontmoeten, zodat er minder, maar meer inhoudelijk afgestemd overleg ontstaat.
	Bij gemeente één aanspreekpunt per wijk	
	Een woordvoerder per straat voor de gemeente	
	Bevorder meer actieve participatie	
	Betere communicatie tussen groepen, bewoners en gemeente	
Openen nieuwe kanalen	Vraag jongeren zelf wat ze willen	
	Maak meer gebruik van sleutelfiguren	
	Verken andere vormen van communicatie dan de traditionele	Experimenteren met buurtradio door vrijwilligers
Imagoverbetering	Maak buurtkwaliteiten beter zichtbaar	Betrokken bewoners, corporaties en instellingen maken per wijk een imago-campagne
	Plaats welkomstborden op straten en pleinen	
	Organiseer wijkwandelingen	
	Maak samen met de bewoners de straten vrolijker	

Transvaal

Transvaal is volop in ontwikkeling. Het meest zichtbaar is momenteel de grootschalige sloop en nieuwbouw van woningen. Er ligt ook een plan voor de herontwikkeling van het oude bedrijventerrein Uitenhagestraat, en voor het tracé van lijn 11. Hoe noodzakelijk deze ingrepen ook zijn, ze hebben een keerzijde. De sociale samenhang en het leefklimaat komen onder druk te staan. De sociale gevolgen vragen evenzeer de aandacht als het slopen en bouwen van woningen. Het zijn tenslotte de bewoners die samen het oude en nieuwe Transvaal moeten vormen. De gebiedsregisseur heeft onder meer tot taak de betrokkenheid van bewoners bij elkaar en bij de wijk te behouden en te versterken.

Het wijkpark wordt intensief gebruikt en blijkt daarmee een groot succes. In andere delen van Transvaal, zoals de vernieuwde Groothandelsmarkt laat het beheer en gebruik nog te wensen over. Ook de omgeving van de Haagse Markt aan de Herman Costerstraat is moeilijk goed te beheren. De markt trekt bezoekers uit de hele regio en is daarmee een economische kracht van betekenis. Maar de vele bezoekers veroorzaken ook de nodige vervuiling, ergernis en trekken criminaliteit aan. De gemeente werkt aan een plan van aanpak dat voorziet in een grootschalige herinrichting van het marktterrein waarbij oplossingen moeten worden gevonden voor de afvalstromen en het parkeren. Het winkelklimaat op de Paul Krugerlaan kan nog verder worden verbeterd. Centrale figuur daarbij is de winkelstraatmanager. De ondernemers hebben al het certificaat van het Keurmerk Veilig Ondernemen behaald.

Transvaal is één van de veertig wijken waar minister Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie deze kabinetsperiode het verschil wil gaan maken. De gemeente en het ministerie van VROM stellen hiervoor een actieplan op. De uitvoering daarvan gebeurt in nauwe samenhang met de uitvoering van het stadsdeelplan.

Op de stadsdeelavonden hebben bewoners, ondernemers en andere aanwezigen de volgende onderwerpen aan de orde gesteld (geordend per thema)

Pleinen

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vergroten gebruiksmogelijkheden	In overleg met omwonenden en gebruikers wordt onderzocht in hoeverre de inrichting nog aansluit op het gebruik	Overleg met omwonenden en gebruikers

Burgerschap/burgerbetrokkenheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Vergroten betrokkenheid	Hulp bij het opzetten van buurt-/pleinverenigingen, straatgroepen	Bewoners zijn dragers van deze projecten, rol van gemeente, corporaties en welzijn is die van facilitator
	Veel behoefte aan buurtkamers, ruimte waar bewoners kunnen samenkomen	Gemeente en corporaties werken samen met actieve bewonersgroepen bij invulling en beheer
	Kunst en Cultuur ook na de vernieuwing van de wijk gebruiken als bindmiddel; wijkkunst en kunstuitingen van buurtbewoners	Er komt een project vanuit bewoners, kunstenaars, bibliotheek, scholen en welzijn, alsmede van Transart en

	onder de aandacht brengen	Staedion
Verbeteren verstandhoudingen	Hulp bij het organiseren van wijkfeesten	Gemeente en Staedion bezien met de organisaties wat er mogelijk is
Vrijwilligersbeleid	Toon waardering voor vrijwilligers, bijvoorbeeld door een jaarlijks feest	Er komt een experiment met social airmiles tbv vrijwilligers
	Organiseer een netwerk van vrijwilligersorganisaties	Gemeente en Staedion bezien met de organisaties wat er mogelijk is
	Beperk de bureaucratie voor de vrijwilligersorganisaties, waardoor meer tijd voor de kerntaken	Gemeente zal in overleg proberen de knelpunten weg te nemen

Welzijn / Ketenaanpak

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Voorkomen van de zoektocht langs de loketten	In kaart brengen van alle vormen van hulpverlening, komen tot één front-office loket (Julianakerk)	Burgers kunnen vanuit hun eigen ervaringen signaleren waar de keten nog niet goed werkt.
	Het verbeteren van alle communicatie rond hulpverlening; meer aandacht voor niet-schriftelijke communicatie	
	Het ontwikkelen van netwerken tussen hulpverleners, welzijnswerkers, huisartsen en onderwijzers om zicht te krijgen op probleemgezinnen; Hierbij verband leggen met gezinscoaches	

Handhaving / Veiligheid / Leefbaarheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Bestrijd overlast	Aanpak van vervuilde woningen, overbewoning en huisjesmelkers	Actief melden bij meldpunten
	Het leefbaar houden van woningen en leefomgeving in actiegebieden	Inzet Transart en buurtbeheer, actief overlastsituaties melden
Aanpak problematische jeugdgroepen (persoonsgebonden aanpak van jongeren)	In het stadsdeel Centrum is gestart met een pilot aanpak (4) problematische jeugdgroepen. Per (politie)bureau wordt 1 problematische groep binnen het verzorgingsgebied van het bureau aangepakt. Bij een succesvolle aanpak wordt de aanpak uitgerold in de stad.	Neen, wel bewoners rond de (overlast)locatie benaderd en ouders van betrokken jongeren betrokken bij de aanpak.
Stimuleren buurtpreventieprojecten/ nachtpreventie/buurtinterventie	In heel Den Haag worden dergelijke initiatieven van bewoners of buurtvaders gestimuleerd, begeleid en financieel ondersteund. Bewoners (en politie) surveilleren in hun de wijk of buurt en signaleren zaken.	ja
Keurmerk Veilig Ondernemen	Het Keurmerk Veilig Ondernemen is een samenwerkingsverband van gemeente, politie en ondernemers. Het is bedoeld om gezamenlijk de veiligheid in winkelgebieden structureel aan te pakken en op een hoger plan te brengen.	Ja, samenwerkings-verband tussen ondernemersvereniging, gemeente, politie

	Het Keurmerk Veilig Ondernemen maakt onderdeel uit van het plan 'Een veilig Den Haag: een opdracht aan alle Hagenaars'.	
Aanpak veelvoorkomende vormen van diefstal. In de projectaanpak zijn 4 vormen geselecteerd waarop wordt gefocused: Straatroof, Diefstal uit auto's Diefstal uit woning Fietsendiefstal	Nadat de aard en omvang van het probleem is vastgesteld wordt een probleemgerichte en integrale aanpak gerealiseerd aan het bureau.	
aanpak overlastgevende panden (illegale kamerverhuur, drugspanden, e.d.)	Overlastgevende panden kunnen door gemeente, corporatie en politie worden opgevoerd op de pandenlijst. Deze lijst wordt regulier met de partners besproken en daarin wordt bepaald hoe de overlast kan worden beëindigd. Dit kan leiden tot beëindiging van het huurcontract, uitplaatsing of bezoekers verboden.	Meldingen van bewoners aan de politie.
Verkeersveiligheid	Veilige bereikbaarheid ten tijde van sloop/nieuwbouw	Inbrengen in bereikbaarheidsoverleg
	Parkeerdruk Haagse Mart en omgeving wordt meegenomen in het parkeeronderzoek van DSB. Op korte termijn wordt niets veranderd aan parkeergarage Haagse Mart.	Inbreng bij parkeeronderzoek DSB.
	Veilige looproutes voor senioren	Schouwen i.o.m STIOM
Openbare verlichting	Te laag verlichtingsniveau	d.m.v. wijkshouwen
Vervuiling	Intensiveer vuilophaal	Is geen geld voor, tenzij andere zaken achterwege kunnen blijven
	Aanpak dumpen grof vuil	Overlast melden, aanspreken handhavingsteam in klankbordgroep
	Vervuiling door handelaars en bezoekers van de Haagse Mart wordt aangepakt in het kader van de herinrichting van de markt in 2008	Inspraak bij herinrichtingsplannen

Communicatie

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verbeter klantcontacten	Betere service door gemeente	
	Geef bewoners zeggenschap over budgetten	Gemeente werkt aan een beheersmodel dat afwegingen mogelijk maakt
	Meer inzicht in beschikbare fondsen, transparante verwerking van aanvragen	Burgers kunnen vanuit hun eigen ervaringen signaleren waar de voorlichting nog niet

		goed werkt.
Beheersbare buurtagenda	Coördineer informatieoverdracht per wijk	Streven is per wijk tot een activiteitenkalender te komen – een agenda waarin bewoners, corporaties, instellingen en gemeente een planning maken van activiteiten waarbij men elkaar wil ontmoeten, zodat er minder, maar meer inhoudelijk afgestemd overleg ontstaat.
	Betere communicatie tussen groepen bewoners, ondernemers en gemeente	
Openen nieuwe kanalen	Verken andere vormen van communicatie dan de traditionele	Experimenteren met buurtradio door vrijwilligers
Imagoverbetering	Bewoners van Afrikaanse herkomst willen een festival zoals het Kwakoe-festival in Amsterdam ZO	Bewoners initiëren, gemeente welzijn en corporatie ondersteunen
	Transvaal op de kaart zetten dmv een festival “Transvaal Invites”	

Rivieren/Stationsbuurt

De Rivierenbuurt is een authentiek stuk van Den Haag met een aantal interessante plekken. Op het voormalig SDU-terrein komt woningbouw in een historische stijl die harmonieert met de sfeer van de buurt. De gemeenteraad heeft op juni 2007 de *Stedelijke Ontwikkelingsvisie Rivierenbuurt* vastgesteld, waarin staat hoe de verdere vernieuwing van de buurt vorm kan krijgen. Daarbij is de ontsluiting een van de grote knelpunten. De buurt ligt ingeklemd tussen het spoortracé, het Wijnhavenkwartier en grote verkeersaders als het Prins Bernhard- en Schenkviaduct.

Hoewel de politie de regels strikt handhaaft, ervaren de bewoners van de Rivierenbuurt toch in wisselende mate overlast van het prostitutiegebied Geleenstraat. Zo trekt het veel verkeer aan. De klanten komen en gaan vooral in de avond- en nachtelijke uren, terwijl de bewoners dan van hun (nacht)rust wensen te genieten. Bij het uitwerken van de ontwikkelingsvisie wordt onderzocht of de Geleenstraat kan worden heringericht op een wijze die voorkomt dat de drukte uitwaaiert over de buurt.

De Stationsbuurt is een veelzijdige buurt met prachtige herenhuizen (Huygenspark) maar ook huizen in slechte staat en architectonisch karakterloze gebouwen uit de jaren '70 van de vorige eeuw. Ook de bevolkingssamenstelling is zeer divers: een mix van midden, lage en minimale inkomens, van kunstenaars, studenten, alleenstaanden en gezinnen en van autochtone en allochtone Hagenaars.

Station Hollands Spoor is een verkeersknooppunt en tevens het beeldbepalende startpunt van de route naar het stadscentrum. De gemeente vindt al jaren dat de kwaliteit van deze centrale as in de binnenstad moet verbeteren. Voor veel (inter)nationale bezoekers is dit de entree van Den Haag. De Stationsstraat heeft niet de uitstraling daarbij hoort. Toch blijkt het moeilijk om verbeteringen te realiseren en alle partijen op een lijn te krijgen. Een particuliere investeerder maakt plannen voor het brede gedeelte van de Stationsweg tegenover Hollands Spoor. Deze ontwikkeling kan een impuls geven aan de Stationsbuurt en mogelijk andere partijen motiveren ook te investeren.

De Rivierenbuurt en Stationsbuurt vormen samen één van de veertig wijken waar minister Vogelaar van Wonen, Wijken en Integratie deze kabinetsperiode het verschil wil gaan maken. Met inzet van bewoners, Rijk, gemeente, corporaties en instellingen moeten dit op termijn *krachtwijken* worden. Wijken waar het prettig wonen is (*schoon, heel en veilig*) en waar de bewoners kansen krijgen (en grijpen) om een beter bestaan op te bouwen. De gemeente en het ministerie van VROM stellen hiervoor een actieplan op. De uitvoering daarvan gebeurt in nauwe samenhang met de uitvoering van het stadsdeelplan.

Op de stadsdeelavonden hebben bewoners, ondernemers en andere aanwezigen de navolgende onderwerpen aan de orde gesteld (geordend per thema):

Pleinen

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Veilig spelen ook voor kleinere kinderen	Toezicht op pleinen is goed, maar vooral ook iets voor de ouders zelf!	Overleg met belanghebbenden
Meer (mooie) openbare ruimten tussen gebouwen	Bij uitwerking & uitvoering veranderingsplannen betrekken!	Overleg met belanghebbenden

Burgerschap/burgerbetrokkenheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verbeteren verstandhoudingen	Beter met elkaar omgaan, ook elkaar blijven aanspreken!!	Blijven uitdragen en waarderen!

	Meer verschillende groepen in een wijk huisvesten	Bij veranderingsplannen inhoud geven
Verbeteren positie vrouwen	Aandacht voor geïsoleerde positie van vrouwen	Actieve benadering van netwerken, en via scholen
Initiatieven serieus nemen	Via de wijkagenda kenbaar maken en bespreekbaar maken!	Zie tabel communicatie

Welzijn / Ketenaanpak

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Kinderen in de eigen buurt naar school	Brede school voor de Rivierenbuurt	Nader overleg met scholen, ouders, OCW etc
Opvoedingondersteuning	Voorkom schooluitval, een huiswerkclub	De vorming van Centra voor Jeugd en Gezin moet hieraan tegemoet komen.
	Bied ouders opvoedingondersteuning	
Meer activiteiten voor jongeren	Meer activiteiten, voorkom zodoende jongerenoverlast op straat, meer voorzieningen	Er is een onderzoek gaande naar (structuur en werkwijze) van het welzijnswerk; wellicht levert dat kansen op.
	Maak leeftijdsgebonden speel- en ontmoetingsplekken	
Meer activiteiten voor vrouwen	Meer ruimte voor activiteiten door vrouwen, o.m. zwemgelegenheid	
Meer aandacht individuele problemen, armoede	Wees attent op problemen achter de voordeur (armoede, eenzaamheid)	Schakel meer ketenpartners in (corporaties, scholen, artsen); mogelijk ook inzet gezinscoaches
Uitvoeringskwaliteit welzijn	Niveau verbeteren, professioneler	Zie onderzoek welzijnswerk
	Beter communiceren activiteiten, ook over de lage kosten van uitstapjes voor kinderen	Overleg met organisatoren

Handhaving / Veiligheid / Leefbaarheid

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Waarborgen veiligheid getuige	Er kan niet anoniem aangifte worden gedaan. Wel kan men anoniem een telefonische melding doen bij de M-lijn, de Meld Misdaad Anoniem lijn. telefoon 0800-7000.	Dit gegeven zo breed mogelijk bekend maken
Aanpak problematische jeugdgroepen (persoonsgebonden aanpak van jongeren)	In het stadsdeel Centrum is gestart met een pilot aanpak (4) problematische jeugdgroepen. Per (politie)bureau wordt 1 problematische groep binnen het verzorgingsgebied van het bureau aangepakt. Bij een succesvolle aanpak wordt de aanpak uitgerold in de stad.	Neen, wel bewoners rond de (overlast)locatie benaderd en ouders van betrokken jongeren betrokken bij de aanpak.
Stimuleren buurtpreventieprojecten/ nachtpreventie/buurtinterventie	In heel Den Haag worden dergelijke initiatieven van bewoners of buurtvaders gestimuleerd, begeleid en financieel ondersteund. Bewoners (en politie) surveilleren in hun de	ja

	wijk of buurt en signaleren zaken.	
Keurmerk Veilig Ondernemen	Het Keurmerk Veilig Ondernemen is een samenwerkingsverband van gemeente, politie en ondernemers. Het is bedoeld om gezamenlijk de veiligheid in winkelgebieden structureel aan te pakken en op een hoger plan te brengen. Het Keurmerk Veilig Ondernemen maakt onderdeel uit van het plan 'Een veilig Den Haag: een opdracht aan alle Hagenaars'.	Ja, samenwerkings-verband tussen ondernemersvereniging, gemeente, politie
Aanpak veelvoorkomende vormen van diefstal. In de projectaanpak zijn 4 vormen geselecteerd waarop wordt gefocused: Straatroof, Diefstal uit auto's Diefstal uit woning Fietsendiefstal	Nadat de aard en omvang van het probleem is vastgesteld wordt een probleemgerichte en integrale aanpak gerealiseerd aan het bureau.	
aanpak overlastgevende panden (illegale kamerverhuur, drugspanden, e.d.)	Overlastgevende panden kunnen door gemeente, corporatie en politie worden opgevoerd op de pandenlijst. Deze lijst wordt regulier met de partners besproken en daarin wordt bepaald hoe de overlast kan worden beëindigd. Dit kan leiden tot beëindiging van het huurcontract, uitplaatsing of bezoekers verboden.	Meldingen van bewoners aan de politie.
Verbeteren vertrouwen in de politie en zichtbaarheid van de politie	Op een aantal stadsdeelavonden (Zeeheldenkwartier en Stationsbuurt/Rivierenbuurt) is het punt van het vertrouwen in de politie en de zichtbaarheid van de politie aan de orde gekomen. Om dit te verbeteren wordt in de wijk Zeeheldenkwartier gestart met een pilot bewonersparticipatie waarbij bewoners actief worden betrokken bij de veiligheid in de wijk en duidelijker zichtbaar wordt wat de politie allemaal doet.	Participeren
Kinder- en zedenpolitie opnieuw invoeren	Deze afdelingen bestaan in het korps Haaglanden en zijn volop aan het werk	
Aanpak Loverboys, overlast prostitutie	Krijgt al heel veel aandacht van gemeente en politie; verdergaande maatregelen in Ontwikkelingsvisie Rivierenbuurt	
Leefbaarheid	Overlast horeca tegen gaan, onveilig	Aanspreken ondernemers,

	voor jonge volwassenen	handhaven gemeente en politie
Verkeersveiligheid	Verkeerssituatie Hoefkade, Zwarteweg, - Ammuntiehaven, Stationsweg	Overleg met DSO verkeer, en bewoners /ondernemers (Gebeurt voor Rivierenbuurt al) Voor Stationsbuurt wordt momenteel gewerkt aan een ontwikkelingskader waarin verkeer wordt meegenomen
	Parkeerdruk is te hoog, parkeertijden verruimen!	Parkeertijden onder de loupe nemen voor het stadsdeel via evaluatie DSB parkeren
Vervuiling	Intensiveren vuilophaal , vaker doen	Is geen geld voor, tenzij andere zaken achterwege kunnen blijven
	Aanpak dumpen grof vuil, wildplassen, urinoirs	

Communicatie

Doelstelling activiteit	Activiteit	Burgerbetrokkenheid
Verbeter klantcontacten en afhandeling meldingen	Klachten en meldingen worden adequaat afgehandeld	
	Waardeer actieve buurtbewoners	Er komt een experiment met social airmiles tbv vrijwilligers
Beheersbare buurtagenda	Betere afstemming activiteiten diverse partners, bv met websites	Streven is per wijk tot een activiteitenkalender te komen – een agenda waarin bewoners, corporaties, instellingen en gemeente een planning maken van activiteiten waarbij men elkaar wil ontmoeten, zodat er minder, maar meer inhoudelijk afgestemd overleg ontstaat.
	Bij gemeente één aanspreekpunt per wijk	
	Eenduidige wijkgrenzen hanteren	
	Gemeentebijeenkomsten niet 's avonds houden	
Imagoverbetering	Betere communicatie tussen groepen, bewoners en gemeente	Betrokken bewoners, corporaties en instellingen maken per wijk een imago-campagne Toerisme: nader overleg met VVV, City Mondial etc
	Ga zorgvuldig om met de eigen sfeer en cultuur in / van een wijk. Maak buurtkwaliteiten zichtbaar in de vernieuwingsplannen	
	Aantrekkelijke toeristische route door de buurt	

6. In samenspraak met bewoners

De gemeente geeft door middel van *samenspraak* Hagenaars gelegenheid mee te denken en mee te praten over een onderwerp waarover de gemeenteraad binnen afzienbare tijd een beslissing gaat nemen. Dit stadsdeelplan is op deze wijze tot stand gekomen. De samenspraak gebeurt helemaal aan het begin van het proces, nog vóórdat er een kant-en-klaar plan ligt. Het heeft meerdere doelen: de betrokkenheid van burgers vergroten, creativiteit in de stad aanboren, wensen/draagvlak inventariseren en alternatieven ontwikkelen voor de invulling van beleid. In de kern draait het om de dialoog tussen burger en gemeente om zo tot beleid te komen dat kan rekenen op steun in de stad.

Rol bewoners, organisaties en bedrijven

Over het stadsdeelplan én het uitvoeringsprogramma is overleg gevoerd met burgers, bedrijven en organisaties in Centrum. In Centrum is begonnen met drie wijkwandelingen.

Vervolgens zijn in vijf wijken/buurtten elk twee bijeenkomsten gehouden: een eerste om te inventariseren welke onderwerpen naar de mening van de aanwezigen een plaats in het stadsdeelplan verdienen; de tweede om terug te melden wat de gemeente daarvan geleerd heeft, om te vertellen wat er wel en niet in het stadsdeelplan een plaats zal krijgen, en waarom wel/niet, en vooral ook, om na te gaan of de betrokkenen zich herkennen in hetgeen een plaats gaat krijgen in het stadsdeelplan. Dat bleek in overwegende mate het geval. De stadsdeelwethouder is bij alle wandelingen en bijeenkomsten aanwezig geweest.

De wijkwandelingen werden gehouden in Oude Centrum/Kortenbos, Archipel, en Rivieren/Stationsbuurt. In dezelfde wijken werden ook twee avonden belegd, waarbij Archipel werd gecombineerd met Willemspark en Zeeheldenbuurt. Daarnaast zijn twee avonden belegd in Transvaal en de Schilderswijk.

De opkomst op beide laatste avonden was heel behoorlijk – ongeveer 80 mensen in de Schilderswijk, en zo'n 40 in Transvaal; bij de eerste drie was dat in aantallen wat minder (elk ongeveer 25 à 30 mensen), maar niet in intensiteit! Verklaring daarvoor is wellicht dat degenen die de wijkwandeling hadden meegemaakt vervolgens hebben afgezien van deelname aan de stadsdeelavonden.

Wandelingen en avonden hebben een grote hoeveelheid informatie opgeleverd. Een weergave daarvan is opgenomen in dit plan. In bijlage 3 zijn de ideeën en wensen opgenomen die niet in het stadsdeelplan zijn verwerkt. Soms omdat er wensen waren, die definitief niet het plan zijn opgenomen vanwege onvoldoende middelen, of bijvoorbeeld tegenstrijdig met gemeentelijk beleid, soms omdat deze buiten de thema's van het stadsdeelplan vielen, soms omdat deze onderdeel zijn van het reguliere beleid, of waarvan op de samenspraakavonden weinig draagvlak was en soms omdat we nu nog niet kunnen beslissen over wat is aangedragen. Voor deze punten geldt dan ook wij zullen onderzoeken of ze alsnog aangepakt zullen worden in de jaren daarna. Dat zal evenwel afhankelijk zijn van de beschikbare budgetten, de uitvoerbaarheid en of ze passen in het gemeentelijk beleid.

Leerpunten van deze avonden zijn dat we er nog niet in alle wijken in geslaagd zijn nieuwe doelgroepen (met name jongeren) te betrekken bij de stadsdeelplannen. Wellicht moeten daar andere werkvormen voor bedacht worden. Daarnaast is gebleken dat niet iedereen begrepen heeft dat de toegezonden uitnodiging betrekking had op de twee stadsdeelavonden (intake en terugmelden), zodat mensen tevergeefs op een uitnodiging voor de tweede avond hebben zitten wachten.

Een positieve ervaring was dat bewoners en vertegenwoordigers van organisaties erg moesten wennen aan het idee dat de gemeente letterlijk met een schone lei begon – op de eerste stadsdeelavond stond nog geen letter op papier, er werd daadwerkelijk eerst geluisterd, en daarna pas geschreven. Heel veel mensen hebben (vaak ongevraagd) aangegeven dit een plezierige werkwijze te hebben gevonden.

Bijlage 1

Werkwijze burgemeester

Veiligheid en openbare orde vallen onder de wettelijke taken van de burgemeester en worden onder zijn verantwoordelijkheid uitgevoerd. Er is sprake van raakvlakken tussen openbare orde, veiligheid en leefbaarheid. Om die reden is afstemming tussen die terreinen nodig. Dat is op onderstaande wijze georganiseerd.

Binnen de stadsdeelorganisatie vindt eens per maand overleg plaats over de uitvoering van het veiligheidsbeleid binnen het stadsdeel. Hierbij zijn de volgende functionarissen betrokken: stadsdeelwethouder, de stadsdeeldirecteur, de bureauchef van de politie binnen het stadsdeel en de accountmanager veiligheid van de directie Bestuurszaken. De accountmedewerker veiligheid zorgt voor agendering van zaken die aandacht nodig hebben en voor afstemming met de burgemeester en andere betrokkenen.

De stadsdeelwethouder en de accountmanager veiligheid melden eventuele knelpunten aan de burgemeester, zodat deze ze aan de orde kan stellen in de Driehoek. Dit is het wekelijkse overleg tussen de burgemeester, het openbaar ministerie en de politie.

Daarnaast overlegt de accountmanager veiligheid regelmatig met vertegenwoordigers van de politie, de brandweer en betrokken gemeentelijke diensten over de praktische uitvoering van het veiligheidsbeleid.

De werkwijze waarbij de burgemeester zich bij hardnekkige en/of acute veiligheidsproblemen ter plaatse laat informeren door betrokkenen wordt gecontinueerd. Op basis van de verkregen informatie wordt een matrix opgesteld van te nemen maatregelen. Na verloop van zes maanden spreekt de burgemeester opnieuw met betrokkenen over de voortgang en het effect van de maatregelen. Deze aanpak herhaalt zich tot het probleem is opgelost.

Bijlage 2

Het uitvoeringsprogramma Centrum 2008

De inrichting van het uitvoeringsbudget kan nu nog niet meteen helemaal aansluiten op de prioriteitstelling in het stadsdeelplan 2008-2011. Daarvoor zijn twee redenen.

De eerste werd al genoemd in de nota “De Stad Delen” (pagina 17):

...Voor het eerste jaar vindt de toedeling van budgetten aan de stadsdelen wel nog plaats aan de hand van de historie...

Oftewel – er zijn nog geen andere criteria ontwikkeld om tot een toedeling van middelen te komen dan de tot op heden gehanteerde criteria.

De tweede is dat de inzet van stadsdeelgelden altijd elders neerdaalt – in opdrachtgeving door productgroepen of externen, in subsidie aan uitvoerende organisaties. Deze partijen hebben tijd nodig om in te kunnen spelen op een eventuele andere inzet van middelen. Op de korte termijn dat we de stadsdeelorganisatie inrichten kan niet verwacht worden dat eventuele mutaties probleemloos opgevangen kunnen worden; de rechtzekerheid t.o.v. de partners zou daarbij in het geding kunnen komen.

Daarmee is niet gezegd dat de prioriteiten uit het stadsdeelplan niet al vanaf 2008 aan bod kunnen komen. Het is wel degelijk de bedoeling deze zo snel mogelijk aan te pakken, en wel door:

- Nadere prioritering van de beschikbare middelen voor 2008;
- het zoeken naar co-financiering, bijvoorbeeld in het kader van prachtwijken, convenanten, samenwerkingsverbanden, e.d.
- (co-)financiering vanuit het flexibel budget.

Na vaststelling van de programmabegroting door de raad wordt dit uitvoeringsprogramma meer gedetailleerd uitgewerkt en omgezet in een werkplan voor het stadsdeel.

Het budget voor het stadsdeel Centrum ziet er per heden² als volgt uit:

² peildatum 1 augustus 2007; indexering toegepast voor zover per deze datum bekend

<i>Begrotingsprogramma</i>		<i>Omschrijving</i>	<i>Budget</i>
Bestuur	002.1.03	Flexibel budget / nader in te vullen (1)	350.000
		Initiatievenbudget – diverse wijkgerelateerde activiteiten, als: Ghanafestival, Jazz in de gracht, Straatspeeldag, Ondersteuning bewonersoverleggen	85.000
		Kantoorkosten	6.000
Veiligheid	140.01	Subsidiering buurtinitiatieven: Specifiek: Nachtpreventie Schilderswijk Centrum	11.000
		Nachtpreventie Schilderswijk West / Transvaal	11.000
		Buurtvaders Schilderswijk	11.000
		Buurtpreventie Katerstraat	8.000
Leefbaarheid	210.2.01	Onderhoud straten, wegen, pleinen	724.000
	210.2.02	Aanleg straten, wegen, pleinen	44.000
	210.6.01	Vergunningen openbare ruimte / leges	72.000
Sport	530.2.01.10	Sportactiviteiten	70.000
Leefbaarheid	560.1.01	Beheer groengebieden	1.524.000
	560.2.01	Strandtenten/volkstuinen	0
Welzijn	620.5.01.01	Ouderenwerk	452.476
	620.5.01.04	3 wijkbussen	60.566
Maatschappelijke ondersteuning	620.1.01.02	Algemeen maatschappelijk werk	1.816.756
Welzijn	621.1.01.04	(Subsidiëring) vrijwilligerswerk – zo'n 80 organisaties	293.161
	630.1.01.01	Club & buurthuiswerk	6.474.199
		Incidentele welzijnsactiviteiten	31.050
Maatschappelijke ondersteuning	630.2.01.01	Subsidiëring bewonersorganisaties	796.941
	630.2.01.02	Ondersteuning bewonersorganisaties via BOOG	538.542
Jeugd	560.2.02	Speelvoorzieningen	204.000
	630.4.01.10	Uitvoerend jongerenwerk (incl. Haagse Hopjes)	1.298.519
		630.4.01.12	Overig sociaal cultureel werk / vakantieactiviteiten
	650.1.01.01	Peuterspeelzalen	867.903
Leefbaarheid	723.6.01	Leefbaarheid GSB	67.000
	723.7.01	Wijkleefbaarheid	119.000
	723.8.01	Graffitibestrijding (RIS 147706)	337.672

Totaal

16.395.848

(1) uit de nota De Stad Delen:

p.17: *Om de gewenste doorzettingsmacht in de uitvoering mogelijk te maken moet er ruimte zijn om snel te kunnen inspelen op nieuwe problemen en kansen. Daarom komt er in elk stadsdeel een flexibel budget.*

p. 20: *De stadsdeelwethouder wordt bestuurlijk verantwoordelijk voor:*

- *totstandkoming, voortgangs- en kwaliteitsbewaking van het stadsdeelplan*
- *besteding van het flexibele budget in het stadsdeelplan*

Incidentele budgetten:

IPSV-gelden 2008 t.b.v. Transvaal:

Communicatietrajecten (muurkrant etc.)	75.000
Burgerinitiatieven	35.000
Kunstactiviteiten	70.000
Festival Transvaal nodigt uit	25.000
Pleinenlint 2008	1.000.000

Bijlage 3

Niet in het stadsdeelplan opgenomen suggesties

Oude Centrum / Binnenstad / Kortenbos

IDEE OF KLACHT	OPMERKINGEN
Alle winkeliers in 1 vereniging	Voorkeur voor samenwerking in herkenbare gebieden
Meer politie op straat in HOC	Meer capaciteit is niet beschikbaar
Verkeerd inrijden Twentestraat aanpakken!	Concrete actie Politie
Bomen en banken op het Spuiplein graag	Herinrichting Spuiplein komt voorlopig niet aan de orde
DKG stenen Grote Kerk en Rabbijn Maarssenplein te glad	DKG-materialen voldoen aan de eisen
Eindpunt lijn 25 / 13?	Is een aangelegenheid van het stadsgewest Haaglanden
Bevoorrading met paard en wagen	Te betrekken bij beleid bevoorrading binnenstad, in ontwikkeling
Herderstraat helemaal afsluiten (voor auto's)	Wordt betrokken bij VCP
Kwaliteit schoonmaken hoog niveau	Voldoet aan de norm
Losse stenen op straat weghalen	Betrekken in werkplan Stadsbeheer
Luchtkwaliteit verbeteren	Is één van de doelen van het VCP, daarnaast aanpak knelpunten, hiervoor na de zomer 2007 actieplan luchtkwaliteit vaststellen.
Meer auto's in p-garages minder op straat	Parkeerbeleid binnenstad (oa De Kern Gezond) is hier al op gericht
Meer groen omgeving Veerkaden	Betrokken bij VCP
Meer prullenbakken en vaker legen	Betrekken in werkplan Stadsbeheer
Meer ruimte voor voetgangers	Bezien
Opruimplicht hondenpoep op uitlaatplaatsen afschaffen	In strijd met gemeentelijk beleid
Overall schoonmaken ook in het weekend	Betrekken in werkplan Stadsbeheer
Zwemlessen op basisschool	Gemeente biedt mogelijkheden, maar kan niet verplichten
Duidelijkheid over toekomst Anker	Er wordt nagedacht over nieuwbouw. Met WOC is overleg over een aanbod aan de jongeren.
Groep 16-20 jaar heeft een plek in het Anker nodig!!	
Hoe verder met Jongerenwerk nu Billy the Kid dicht is	
Kronkel moet blijven	Onderzoek naar behoud is gaande

IDEE OF KLACHT	OPMERKING
Meer activiteiten openbare ruimte	
Kleinschalige cultuur inbreng uit de wijk	Er komt een plan wijkcultuur
Aandacht voor postkantoren banken	Gemeente kan slechts overreden
Meer variatie winkelaanbod Aanpakken!	Gemeente ondersteunt de ondernemers, onder meer d.m.v. een winkelstraatmanager
Hennepteelt straffer tegengaan	Lopend beleid
Inrichting laan Copes zo houden	Is betrokken bij behandeling VCP, ingestemd is met onderzoek naar mogelijkheid tot verleggen Centrumring
Meer open ruimte in de buurt niet alles volbouwen	Te betrekken bij Structuurplan/ bestemmingsplannen
VCP nee!!	Kennis genomen
Kolfschotenlaan laden lossen particulier	Individuele aanpak
Meer (hangende) plantenbakken	Werkplan Stadsbeheer
Meer afvalbakken	Idem
Meer fietsenstallingen (bij publiekslocaties)	Idem
Openbare ruimte beter vege	Er wordt geveegd cf. normering
Papierbakken containers vaker legen	Idem
Retournette/ depot gescheiden afval graag!	Alleen indien initiatiefnemer zich meldt
Riolen laan Copes beter!!	Gemeld bij R&W
van Brakel straat laden / lossen bedrijf	Contact bedrijf - wegbeheerder
Vuilophaaltime wijzigen alleen 'ochtends	Niet mogelijk ivm beschikbare capaciteit
Wegbelijningen wel onderhouden	Betrekken in werkplan stadsbeheer
Heldenhoek opknappen is armoe!	Overleg met WOC
Kinderen kunnen niet in hun eigen wijk naar school! De Archipelschool is zo populair bij bewoners van andere wijken dat kinderen uit Archipel zelf er niet meer terecht kunnen.	Beleid is vrije schoolkeuze
Doorzicht speelplekken verbeteren (Hemsterhuisstr.)	Afspraak met Groenbeheer
Inbraak in auto's aanpakken door cameratoezicht	Cameratoezicht is slechts bij uitzondering toegestaan, als andere vormen van handhaven niet meer helpen. De politie heeft overigens een programma tegen veel voorkomende vormen van diefstal, waaronder ook auto-inbraak
Toelaten honden in Bosje van Repelaer	wordt niet toegestaan ivm groen beheer

Schilderswijk

IDEE OF KLACHT	OPMERKING
Hoefkade opwaarderen met restaurants en ondernemers	Hoefkade functioneert als detailhandelsvoorziening behoorlijk. Concrete ideeën van de ondernemersvereniging zijn welkom
City Mondial uitbreiden	Te weinig draagvlak in de markt
Meer postkantoren / banken	Gemeente kan slechts overreden
Microkredieten	In het kader van het starterbeleid (gemeente en KvK) zijn kredieten vanaf €5000 verkrijgbaar
Meer werk in de wijk	Binnen de wijk is geen ruimte voor bedrijfsterrein
Meer ondernemers in de wijk	Gemeente en KvK bieden uitgebreide ondersteuning aan startende ondernemers
Aanpak Drugshandel, hennep en prostitutie	Voortzetting huidige strenge beleid
Duiven en meeuwen bestrijden	Het vuil dat dieren aanlokt moet worden bestreden; tegen duivenoverlast is beleid geformuleerd (Stadsbeheer)
Lagere woondichtheid, minder anoniem bouwen	Er liggen binnen de schilderswijk geen grote bouwplannen meer in het verschiet; waar wel, aandacht vragen van ontwikkelaars
Bij nieuwbouw meer zicht op straat	
Beter onderhoud bestrating	Binnen huidige financiële middelen niet mogelijk
Fietsen in portiek	Wijkmedewerkers/huismeesters van Staedion spreken mensen aan
Meer aandacht voor woongenot bij corporaties	Staedion gaat graag in op suggesties
Meer aandacht voor veilig wonen	Staedion wil overleggen over de prioriteiten bij het Politie keurmerk Veilig Wonen
Onderverhuur tegengaan	Staedion gaat actief in op alle signalen
Wateroverlast tuinen P.Potterstraat	
Woningscheiding P.Potterstraat	
Inbraak in auto's aanpakken door cameratoezicht	Cameratoezicht is slechts bij uitzondering toegestaan, als andere vormen van handhaven niet meer helpen. De politie heeft overigens een programma tegen veel voorkomende vormen van diefstal, waaronder ook auto-inbraak

Transvaal

IDEE OF KLACHT	OPMERKING
Behoud de vette Reiger	Gemeente vindt dit een sympathieke voorziening; bezien hoe die behouden kan worden
Betere modezaken; Nederlandse bakker en slager	Er is een plan van aanpak voor de Paul Krugerlaan, en er is een winkelstraatmanager aangesteld. De gemeente kan ondernemers niet sturen.
Meer werkgelegenheid voor jongeren	Het aantal bedrijfsterreinen binnen Transvaal is beperkt; voor werk moet ook buiten de wijk gekeken worden
Betaalbare werkplekken voor ondernemers	Er zijn diverse goedkope starterspanden beschikbaar (Fruitweg, Uitenhagestraat). Info bij KvK Vaillantlaan.
Marktterrein – veiligheid, bestrating, (zwerf-)afval	Gemeente is bezig met plannen voor een herinrichting
Betere speelvoorzieningen	Alle speelvoorzieningen voldoen aan de wettelijke normen
Vuilniszakken vervangen door containers	Op veel plekken is er te weinig ruimte om containers te plaatsen. Vormt verder een dure oplossing
Inbraak in auto's aanpakken door cameratoezicht	Cameratoezicht is slechts bij uitzondering toegestaan, als andere vormen van handhaven niet meer helpen. De politie heeft overigens een programma tegen veel voorkomende vormen van diefstal, waaronder ook auto-inbraak

Rivierenbuurt / Stationsbuurt

IDEE OF KLACHT	OPMERKING
Aanpak drugshandel en hennepsteelt	Politie continueert lopende strenge beleid
Streng paspoortbeleid tegen “bruidjes uit Marokko”	Vreemdelingenbeleid is rijksbeleid
Culturele activiteiten voor ouderen; meer kunst/kunstenaars in de wijk	Er komt een plan wijkcultuur
Meer/betere winkels, bedrijfjes, grand café's	Gemeente heeft samen met KvK actief starterbeleid; in de Stationsbuurt loopt het project City Mondial; voor de Rivierenbuurt zoekt de gemeente plek voor een buurtsuper
Minder garagebedrijven in de Rivierenbuurt	Betrekken bij de bestaande ontwikkelingsvisie Rivierenbuurt, en de te verwachten ontwikkelingsvisie Stationsbuurt.
Facelift Weteringplein	
Meer voorzieningen in de nieuwbouw	
Voorschrijven inpandige vuilopslag	
Plannen rond Hoogbouw	
Toekomst Rode dorp	
Leefbaarheid / onderhoud panden tijdens herstructurering	
Enge plekken	
Toekomst AZIVO-flat	Overleg belanghebbenden / Staedion
Verplichte garageplek Ammunitiehaven	Overleg belanghebbenden / Haagwonen
Parkeren Strijkijzer	Vestia verwijst bewoners naar Q-park, ook voor huur van een vak. Daarnaast onderhandelt Vestia nog met een parkeergarage in de directe nabijheid voor verhuur van vakken tegen lager tarief dan Qpark.
Uitvoering WMO	Gemeente heeft verbeterplan in gang gezet
Straatverbod voor kinderen na 22.00	Wettelijk onmogelijk en onuitvoerbaar
Hoogfrequent geluid tegen jongerenoverlast	Leidt tot verplaatsing van het probleem, niet tot oplossingen
Sanctionering verkeerd vuil aanbieden gelijk trekken	Gemeente handhaaft t.a.v. particulieren bij voorkeur privaatrechtelijk. Waar dat niet kan, strafrechtelijk
Ophaalbrug terug op de Zwarteweg	Financieel onhaalbaar
Onoverzichtelijke situatie bij HS	Is van tijdelijke aard, na bouw Strijkijzer wordt oorspronkelijke situatie hersteld. Brede deel Stationsweg wordt onderzocht in ontwikkelingskader
Spui ondertunnellen	Beleid is gericht op beperken hoeveelheid verkeer op Spui waardoor oversteekbaarheid verbetert. Herinrichting Spuiplein komt voorlopig niet aan de orde
Spui – Turfmarktroute groener inrichten	
Doorstroming / bereikbaarheid Rivierenbuurt	Betrokken bij ontwikkelingsvisie Rivierenbuurt
Afvalcontainers beveiligen met pasjes	Gemeente kiest niet voor Diftar-beleid
Beter materiaal speeltoestellen	Alle speeltoestellen voldoen aan de eisen
Bomen in de van Limburg Stirumstraat	Die staan er ???????
Milieuprojecten stimuleren / straatverlichting op zonne-energie	Is opgenomen in het gemeentelijk Milieubeleidsplan
Ondergrondse vuilopslag	Wordt onderzoek naar ingesteld door Stadsbeheer